

Nr 216.

Av herr **Lindhagen**, om ökning av fredsanslaget.

Under statsverkspropositionens tredje huvudtitel har anslaget för upplysningsarbetet för freden ansetts kunna nedsättas från 32,000 kronor till 24,000 kronor. Denna ifrågasatta nedsättning synes fredsfolket så vitt jag förnummit icke vara av något rimligt förhållande påkallad. Det senaste utgående anslaget utgör ju redan det en smula i förhållande till vad som består militärväsendet och inom detta fortfarande även det frivilliga skytteväsendet.

Fredsrörelsen tilldrar sig just nu den största uppmärksamhet och folkopinionen uppbådas för att i imponerande omfattning göra intryck på regeringarnas rustningsminskningskonferens i Genève. Det är således ett förvånansvärt svar på tidslägets tal, som innefattas i regeringens förevarande framställning.

Vidare bör erinras att anslagen avse ju att bereda respektive organisationer tillfälle att inrätta sig i sin propaganda efter en fast plan. Ständiga ryckningar i budgeterna förhindra varje planmässigt användande av subventionerna, vilka eljest lika gärna kunde vara borta.

Även här måste till sist någon respekt visas för traditionen. En sammanlutning, som en gång tilldelas ett anslag för en fast organisation bör icke av en nyck eller till ytterlighet gnidig sparsamhet misshandlas på det nu ifrågasatta sättet.

På grund av min egen erfarenhet vill jag konstatera, att de belopp, som hitintills anslagits till informationsbyrån och Svenska föreningen för Nationernas förbund, icke tåla någon minskning utan tvärtom är i behov av högre anslag. Särskilt gäller, att Svenska föreningen för Nationernas förbund i vars styrelse jag har säte icke kan, såsom styrelsen upprepade gånger framhållit för regeringen, vara tillräckligt betjänt med ett så obetydligt anslag som 3,500 kronor.

Vidare fullföljer jag självfallet min under årens lopp inom riksdagen vidhållna uppfattning att Freds- och skiljedomsföreningen, landets äldsta och största fredsorganisation, också beredes ett anslag till stöd för sin verksamhet och till deltagande i den nordiska och den internationella fredsorganisationernas möten. Det var de upprepade avslagen på en sådan framställning, som slutligen bidrog till att riksdagens fredsanslag till upplysningsarbetet höjdes från den rena obetydligheten. För betonande av föreningens berörda rätt till andel i fredsanslaget har i föreningens program på mitt förslag införts programpunkten, »den folkliga

fredsrörelsens gynnande av statsmakterna». Denna programpunkt är icke upphävd av föreningens årsmöte, vilket tillkommer att antaga och ändra föreningens program. Föreningen önskar således fortfarande, intills annat blivit i laga ordning bestämt, erhålla andel i fredsanslaget, vilket vid programmets antagande särskilt betonades såsom avsikten med ifrågavarande programpunkt. Det bör ej få vara så, att så snart frågan snuddar vid militärväsende och fredspropaganda, så är det endast de mera konservativt betonade riktningarna inom fredsrörelsen, som skänkas något förtroende från samhället.

En nyhet i propositionen är dess inställning till riksdagens gamla anslag åt internationella fredsbyrån i Genève såsom organ för samtliga folkliga fredsföreningars samverkan. Det har en tid utgått med 2,000 kronor och sedan nedsatts till 1,000 kronor. Nu begäres icke blott att beloppet skall infogas i det allmänna anslaget till upplysningsarbete för freden utan även att det skall överlämnas åt Kungl. Maj:t att avgöra, huruvida och i vilken utsträckning det berörda allmänna anslaget bör anlitas för understöd till internationella organisationer med nu ifrågavarande syfte. Svenska beskickningen i Bern erinrar att Unionen av föreningar för Nationernas förbund har i avgörande punkter sammanfallande program med fredsbyrån i Bern. Den ifrågasätter, om icke därför en starkare koncentration av krafterna kunde genomföras. Beskickningen tillägger att den frågan kunde uppställas för varje lands vidkommande, huruvida icke de bidrag som prövas bära utgå skulle kunna komma till effektivare användning i det internationella fredsarbetets tjänst, därest de icke i så hög grad som nu är fallet splittrades åt olika håll.

Det kan synas ligga åtskilligt under en sådan erinran. Förhållandet är emellertid, att splittringen bottnar helt prosaiskt uti olika politiska uppfattningar om vad som bör göras. Bakom de olika fredsföreningarnas uppkomst ligger ofta skilda nyanser i inställningen till militärfrågan.

Vad angår de två av beskickningen i Bern jämförda organisationerna, så föreligger mellan dem den praktiska skillnaden att Unionen av folkförbundsregeringarna skall syssla uteslutande med propaganda för folkförbundets program, under det att fredsbyrån i Genève har en friare ställning. Upphävandet av den senares traditionella anslag bör för övrigt icke få ske efter regeringens gottfinnande. Detta bör fortfarande prövas av riksdagen. Någon utredning föreligger för närvarande icke, som bör föranleda riksdagen att i år göra någon ändring i detta gamla anslag.

En annan fråga är, om ej till anslaget lämpligen kunde förbindas det villkor, att med anslaget, så långt det räcker, skall anses erlagd den beskattning, som nyligen av fredsbyrån genom dess kongress pålagts de nationella föreningarna såsom bidrag till byråns organisationskostnader

vid äventyr att rösträtt ej får vid kongressen utövas annat än i mån av verkställda inbetalningar å denna tribut.

På grund av vad sålunda anförts hemställes,

att riksdagen ville beträffande tredje huvudtitelns anslag för upplysningsarbetet för freden:

1) höja anslaget för budgetåret 1932/1933 till 50,000 kronor i syfte att bibehålla och stärka de senaste subventionerna samt möjliggöra bidrag även till Svenska freds- och skiljedomsföreningen,

2) eventuellt besluta att berörda belopp i sin helhet eller till viss del skall utgå genom motsvarande minskning i det föreslagna anslaget till det frivilliga skyttväsendet,

3) besluta att det traditionella anslaget till fredsbyrån i Genève skall fortfarande utgå med 1,000 kronor,

4) föreskriva såsom villkor för beviljandet av nyssnämnda anslag å 1,000 kronor att beloppet skall, därest Freds- och skiljedomsföreningen så påfordrar, beräknas såsom avbetalning å föreningens skuld till byrån för stadgat bidrag till dess organisation.

Stockholm den 22 januari 1932.

Carl Lindhagen.

